

उति विप्रेऽतिथौ समागते तत्सत्काराय क्रियमाणः पादक्षालनभोजनसंवाहना-
दिसंस्कार आतिथ्यमुच्यते । अतिथिरिदमातिथ्यम् अतिथेर्ज्य इति [पा° ५.४.२६.]
ज्यप्रत्ययः । विप्लवे त्वां निर्वपामीति पूर्ववत् ॥ श्येनाय त्वा सोमभृते । श्येनो
नाम देवः सोमराजानुचरः स्वर्गात्सोमाहृता श्येनवृषधारिगायत्र्यधिष्ठाता तस्मै श्ये-
नाय विप्लवे सोमाय च त्वां निर्वपामि । किम्भूताय श्येनाय सोमभृते सोमं हृ-
ति आनयतीति सोमहृतस्मै । हृग्रहोर्भश्हृन्दसीति [पा° क° ८.२.३२. वा° १.]
हृरतेर्हस्य भः । सोमानयनकर्त्रे । तथा च श्रुतिः [३.४.१.१२.] । सा यद्गायत्री
श्येनो भूत्वा दिवः सोममाहुरदिति ॥ अग्नये त्वा रायस्पोषदे । रायस्पोषं धनपुष्टिं
ददाति रायस्पोषदाः तस्मै । द्विप्रत्ययः । राज्ञो धनं क्रयविक्रयादिना बहुधा पो-
षयित्वा राज्ञेऽर्पयति स रायस्पोषदाः अग्निसंज्ञोऽपरः सोमानुचरोऽस्ति अनुक्ताहृन्दो-
ऽधिष्ठाता देवः तस्मै धनपुष्टिदायिनेऽग्नये हे हविः त्वां गृह्णामि । विप्लवे वेति
पूर्ववत् ॥ विप्लुशब्दाभिधेयस्य सोमस्य राज्ञो हविषा तदनुचराणामग्न्यादिदेवानां
तद्वारा तत्सम्बन्धिनां गायत्र्यादिहृन्दसां च तृप्तिर्भवति । तदाह तित्तिरिः । या-
वद्विर्वै राजानुचरैरागहति सर्वेभ्यो वै तेभ्य आतिथ्यं क्रियते हृन्दाऽसि खलु वै
सोमस्य राज्ञोऽनुचराणीति ॥ १ ॥

- a. अग्नेर्जनितमसि । b. वृषणौ स्थः । c. उर्वश्यसि । d. आयुरसि ।
e. पुत्ररवा असि । f. गायत्रेण त्वा हृन्दसा मन्यामि । g. त्रैष्टुभेन
त्वा हृन्दसा मन्यामि । h. जागतेन त्वा हृन्दसा मन्यामि ॥ १ ॥

अथाग्निनयनमन्त्राः ॥ का° [५.१.२८.] अग्नेर्जनितमिति शकलमादाय वेद्यां क-
रोतीति ॥ शकलदैवतं यजुः । हे शकल त्वमग्नेर्जनितं जननाधारभूतमसि । जा-
यतेऽस्मिन्निति जनितम् ॥ का° [५.१.२९.] वृषणाविति कुशतरुणे तस्मिन्निति ।
तस्मिन् शकले करोतीत्यर्थः । मन्त्रार्थस्तु । हे दैर्वा युवां वृषणौ सेत्तारौ स्थः
भवथः । वर्षत इति वृषणौ । कनिन्प्रत्ययः । यथा पुत्रजननाय स्त्रीपुरुषौ वीर्य-
स्य सेत्तारौ तद्वयुवामप्यरण्योरग्निजननसामर्थ्यसंपादकावित्यर्थः ॥ का° [५.१.३०.]
उर्वश्यसीत्यधरारणिं तयोरिति । शकलस्थापितयोर्दर्मयोरधरारणिं निदध्यादिति